

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Pyydettyinä lausuntona laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, HE 189/2022 vp, Väestöliitto ry lausuu kunnioittaen seuraavaa:

Väestöliitto iloitsee, että pitkään odotettu translain uudistaminen on vihdoin edennyt eduskuntakäsittelyyn. Pidämme tärkeänä ja oikeana kehitysaskeleena, että nykyisestä, ihmisoikeuksia loukkaavasta sääntelystä luovutaan poistamalla lisääntymiskyvyttömyyden todistaminen sukupuolen vahvistamisen edellytyksistä sekä eriyttämällä sukupuolen korjausprosessissa lääketieteellinen ja oikeudellinen prosessi toisistaan.

Pidämme esityksen keskeisenä ja valitettavana puutteena sitä, ettei uudistuksessa huomioida alaikäisten mahdollisuutta sukupuolen juridiseen vahvistamiseen. Hallituksen esityksen taustaselvityksessä todetaan, että täysi-ikäisyysvaatimuksesta luopumista ehdotettiin selvitettäväksi sosiaali- ja terveysministeriön työryhmän raportissa vuonna 2015 ja että asia olisi ollut linjassa mm. Lapsen oikeuksien sopimuksen sekä ja kansainvälisten ihmisoikeustoimijoiden suositusten kanssa. On ollut pitkään tiedossa, että transnuoret kohtaavat cissukupuolisiin ikätovereihinsa verrattuna huomattavasti enemmän syrjintää, kiusaamista ja väkivaltaa sekä kokevat enemmän hyvinvointiinsa liittyviä ongelmia. Tästä huolimatta oli hallitusohjelmavaiheessa päätetty jättää alaikäiset uudistamisprosessin ulkopuolelle.

Mahdollisuus saada sukupuolensa oikeudellisesti vahvistetuksi jo alaikäisenä ei sinällään poista mahdolliseen kehodysforiaan liittyvää pahoinvointia, transnuorten vähemmistöstressikokemuksia tai sukupuolivähemmistöihin kohdistuvia ennakkoluuloja. Monelle peruutettavissa oleva muutos tarjoaisi kuitenkin mahdollisuuden saada - osalle lapsuudesta saakka - omaksi koettu sukupuolensa oikeudellisesti vahvistetuksi, jolloin altistuminen syrjintäkokemuksiin ja syrjinnän pelkoon vähenisi arkisissa tilanteissa ja nuoruuden siirtymävaiheissa.

Alaikäisiltä tämän mahdollisuuden poissulkeva laki on omiaan viestimään, että transnuorten sukupuoli voidaan, toisin kuin cisnuorten kohdalla tunnustaa, vasta täysi-ikäisenä. Itsemääräämisoikeuden rajoittaminen tältä osin alaikäisten kohdalla on lisäksi epäjohdonmukaista, ottaen huomioon, että nimilain mukaan voi esimerkiksi yli 15-vuotias itse virallisesti vaihtaa nimensä ja sitäkin nuoremmat huoltajansa suostumuksella.

Oikeudellisen sukupuolen vaihtoehtoina on esityksen mukaan edelleen binäärisesti vain mies ja nainen. Kuten aiemmissakin Väestöliiton kannanotoissa olemme esittäneet, pidämme tärkeänä, että lähitulevaisuudessa edistetään myös mahdollisuutta saada virallisesti vahvistetuksi ns. kolmas sukupuolivaihtoehto heille, joiden sukupuoli-identiteetti ei mahdu binääriseen luokitteluun.

Siitä, miten ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisuuden edistäminen parhaiten toteutetaan, saa ja voi olla monta mieltä. Sukupuolen moninaisuus tavalla tai toisella koskettaa kaikkia ihmisiä: mitä se sukupuolivähemmistöön kuuluvien ihmisten sekä heidän läheisten arkielämässään

tarkoittaa, on monelle kuitenkin vierasta. Vaikka hallituksen esityksessä ja Oikeus olla - kansalaisaloitteessa ehdotetut muutokset käytännössä koskettavat pientä osuutta väestössä – mutta heidän ihmisoikeuksiaan aivan perustavanlaatuisella tavalla – moni kokee asiakseen niitä vastustaa.

Lakiehdotus 1: Laki sukupuolen vahvistamisesta

1 § Sukupuolen vahvistamisen edellytykset

- selvityksen esittäminen pysyvästä kokemuksesta vahvistettavaan sukupuoleen kuulumisesta

Sukupuolen vahvistamisen edellytykseksi ehdotettuun selvitykseen ei tule asettaa tarkempia vaatimuksia, kuin että vahvistamista toivova henkilö selvityksellään ilmoittaa tästä tarpeestaan, koska pysyväisluonteisesti kokee, että väestökisterijärjestelmään hänelle merkitty sukupuoli on väärä.

Viranomaisvaltaa käyttävältä Digi- ja väestötietoviraston virkahenkilöltä ei voida edellyttää kykyä arvioida toisen sukupuoli-identiteettiä tai sen pysyvyyttä, eikä henkilön yksilöllinen kyky ilmaista kirjallisessa hakemuksessa perusteluita sukupuolensa vahvistamiseksi saa myöskään ratkaista hakemuksen hyväksytyksi tulemista ja asettaa hakijoita menettelyssä epätasa-arvoiseen asemaan.

- täysikäisyysvaatimus

Täysikäisyysvaatimus asettaa nuoret, jotka joutuvat elämään väärässä oikeudellisessa sukupuoleessa, epätasa-arvoiseen asemaan niin suhteessa cissukupuolisiin ikätovereihin kuin aikuisiin. Mahdollisuus elää omaksi koetussa sukupuoleessa ja oikeus tulla siinä virallisesti tunnustetuksi on hyvinvoinnin ja syrjimättömyyden kannalta kaikille oleellinen, myös nuorille, kuten esimerkiksi toiselle opiskeluasteelle siirtyessä, kesätöitä hakiessa tai matkustaessa.

Oikeudellisen sukupuolen vahvistamisen merkityksestä sukupuoliristiriitaa kokevien lasten ja nuorten hyvinvointiin on edelleen vähän tietoa. Samalla tätä tietoa on vaikeaa lisätä niin kauan, kun mahdollisuutta vahvistamiselle ei ole. Alaikäiset huomioiva laki tarjoaisi monelle mahdollisuuden tulla kohdatuksi omaksi koetussa oikeudellisessa sukupuoleessa, kuitenkin pakottamatta ketään tähän ratkaisuun ja jättäen mahdollisuuden avoimeksi muuttaa mieltään, mikäli ratkaisu osoittautuukin vääräksi. Kategorisesti tämän mahdollisuuden poissulkeva laki on sen sijaan omiaan viestimään, että transnuorten sukupuolikokemus voidaan, toisin kuin cisnuorten kohdalla, tunnustaa vasta täysi-ikäisenä. Tämä asettaa heidät helposti syrjinnän ja jatkuvan identiteetin kyseenalaistamisen kohteeksi.

Sekä hallituksen esitysluonnoksen nykytilan kuvauksessa ja sen arvioinnissa, että OTT Sanna Koulun tekemässä lapsivaikutus selvityksessä tuodaan lukuisilla argumenteilla esiin, miksi mahdollisuus sukupuolen vahvistamiseen on myös alaikäisille tärkeä – niin heidän hyvinvointinsa ja heille kuuluvien lasten oikeuksien toteutumisen kuin Suomea sitovien ihmisoikeusperiaatteiden valossa.

Mikäli esitys viedään läpi niin, että alaikäisten mahdollisuus sukupuolen vahvistamiseen jätetään pois, tärkeä uudistus jää merkittäväällä tavalla puutteelliseksi. Jos näin käy, on tärkeää, että viivästyksettä käynnistetään jatkovalmistelu soveltuvimman ratkaisun löytämiseksi siihen, miten oikeus sukupuolen vahvistamiseksi voidaan turvata myös alaikäisille.

2 § Hakemus ja sen käsittely

Pidämme henkilön sukupuoli-identiteettiä hänen itsemääräämisoikeuteensa kuuluvana asiana. Mikäli henkilön oikeudellinen sukupuoli on väestötietojärjestelmään merkitty väärin, asia tulisi lähtökohtaisesti voida korjata hänen omalla ilmoituksellaan eikä hakemusmenettelyllä, jossa viranomaiselle ainakin muodollisesti annetaan valtaa hyväksyä tai hylätä tämä korjauspyyntö.

Mikäli uudistuksessa tästä huolimatta päädytään harkinta-ajan ja muodollisen hakemuksen vahvistamisen sisältävään ratkaisuun, on tärkeää, että sukupuolen vahvistamisesta tehdään mahdollisimman nopea ja läpinäkyvä prosessi.

Esityksessä ehdotettu harkinta-aika voidaan nähdä huomattavana parannuksena nykyisen lainsäädännön ehtoihin verrattuna sekä Digi- ja väestötietoviraston pykälän 2 momentissa mainittuun tiedottamisveloitteeseen nähden perusteltuna. Ehdotettua 30 päivää pitempää harkinta-aika olisi kuitenkin prosessin turhaa ja perusteetonta viivästyttämistä, ja lyhyempikin aika riittäisi. Kuten esityksen arvioinnissa todetaankin, tulee kansainvälisten suositusten mukaan sukupuolen vahvistaminen olla nopea, avoin ja helppo prosessi.

3 § Sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutukset

Väestöliitolla ei ole ehdotettuun pykäläkohtaiseen muotoiluun muutosehdotuksia. Pykälässä ja säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että henkilön vahvistettua sukupuolta on pidettävä henkilön sukupuolena sovellettaessa muuta lainsäädäntöä, jollei toisin säädetä, ja tämä tuleeekin olla lähtökohtana.

Pidämme kiitettävänä, että valmistelussa on ehdotettu muun sukupuolitetun lainsäädännön muuttamista tarvittavin osin sukupuolineutraaliksi. Syntymässä merkittyyn sukupuoleen viittaavilla poikkeussäädöksillä olisi ylläpidetty rakenteita, jotka olisivat olleet omiaan lisäämään sukupuolta vahvistaneiden väärinsukupuolittamista esim. terveydenhuollon kohtaamisissa.

Eduskuntakäsittelyssä, julkisessa keskustelussa ja mediassa on esitetty huolta siitä, että sukupuolen vahvistamisen helpottaminen käytettäisiin väärin erilaisten etujen tavoittelemiseksi, kuten esim. asevelvollisuuden välttämiseksi tai sukupuolikiintiöiden ohittamiseksi. Osassa puheenvuoroja on esitetty virheellisiä väitteitä, esimerkiksi että laki mahdollistaisi sen, että mies sukupuolimerkintänsä naiseksi vaihtamalla saisi automaattisen oikeuden tulla naisten sukupuolitettuihin tiloihin, kuten vessoihin tai pukuhuoneisiin ([näihin pääsemisestä ei säädetä laissa](#)). Esimerkiksi seksuaaliseen häirintään liittyvästä ongelmasta säädetään ja tuleekin säätää muualla lainsäädännössä. Huolipuheessa ehdotettuja mahdollisia väärinkäyttötapauksia tulee ennaltaehkäistä esimerkiksi lisäämällä tietoa sukupuolen moninaisuudesta, häirinnän tunnistamisesta ja ennaltaehkäisemistä sekä sukupuolten tasa-arvoa edistävällä lainsäädännöllä – ei vaikeuttamalla oikeudellisen sukupuolensa vahvistamista heille, jotka muuten joutuvat elämään arkensa väärillä papereilla.

4 § Sukupuolen vahvistamisen oikeusvaikutukset vanhemmuuteen

Pykälän muotoilu on kokonaisuudessaan erittäin vaikealukuinen.

- momentti 1 isyyden toteamisesta avioliiton perusteella

Muotoilusta

"Vanhemmuuslain (775/2022) 3 §:ssä tarkoitettu aviomiehen isyys todetaan lapsen syntymän hetkellä väestötietojärjestelmään merkityn sukupuolen perusteella"

jää ensilukemalla epäselväksi, viitataan isän vai vastasyntyneen lapsen sukupuoleen (joskin jälkimmäinen tulkinta olisi sinällään järjetön).

Tarkoitetaanko toisin sanoin esimerkiksi näin?

"Mikäli synnyttäneen vanhemman aviopuoliso on lapsen syntymän hetkellä väestötietojärjestelmään merkitty mieheksi, hänet todetaan vanhemmuuslain (775/2022) 3 §:n mukaan lapsen isäksi"

- momentti 2 äitiyden toteamisesta ja isyyden vahvistamisesta muun kuin avioliiton perusteella

Momentin seurauksena synnyttänyt vanhempi todettaisiin lapsen äidiksi myös, vaikka hänen sukupuolensa olisi vahvistettu mieheksi, ja hän identifioituisi lapsen isäksi; vastaavasti siittänyt vanhempi todettaisiin isäksi riippumatta hänen mahdollisesta sukupuolensa vahvistamisesta naiseksi.

Tämä on ristiriidassa lähtökohtana pidettävän periaatteen kanssa, että vahvistettua sukupuolta tulee pitää henkilön sukupuolena muuta lainsäädäntöä sovellettaessa. Äitiyttä ja isyyttä määritellään tällöin lähtökohtaisesti synnyttämisen ja siittämisen kautta, vaikka arkielämän tilanteissa sosiaalisella vanhemmuudella on oletettavasti isompi merkitys kuin biologisella. Vanhemmuuslain 3 §:n kohdalla siittämisellä taas ei ole merkitystä, vaan pykälä perustuu pelkkään sosiaaliseen isyysolettamaan tai isäksi todettavan sukupuolen vahvistamiseen.

Ehdotettua ratkaisua emme voi pitää lapsen oikeuksien kannalta perusteltuna. On lapsen näkökulmasta tärkeää, että hänen sosiaalisen äitinsä tai isän rooliaan toteuttava henkilö on myös rekistereissä nimetty samalla nimikkeellä. Ristiriita vanhemman sosiaalisen roolin ja rekisteriin merkityn roolin välillä voi herättää hämmennystä tai aiheuttaa syrjintään altistavia tilanteita, joissa edellytetään vanhemman transtaustan avaamista.

Mikäli vanhemmuuslaissa olisi huomioitu mahdollisuus merkitä vanhemmuus juridisesti vanhemmuutena, eikä pelkästään sukupuolitettusti joko isyydeksi tai äitiydeksi, tämä olisi paremmin mahdollistanut monen trans- ja ei-binäärisen vanhemmuuden.

Väestöliitolla ei ole valmista ratkaisua siihen, miten heteronormatiivisesti toteutettuun vanhemmuuslakiin nojaten voidaan ratkaista tämän lakiehdotuksen 4 §:ään liittyviä rakenteellisia ongelmia. Tämän seurauksena syntyneet väärin sukupuolittuneet vanhemmuusnimikkeet on binääriin rajoissa kuitenkin mahdollista korjata lakiehdotuksen 5 §:än mahdollistamalla vanhemmuusnimikkeen muuttamisella.

5 § Vanhemmuusnimikkeen muuttaminen

Väestöliitolla ei ole ehdotettuun pykäläkohtaiseen muotoiluun muutosehdotuksia. Pidämme tärkeänä säädöskohtaisissa perusteluissa avattua tarkennusta siitä, että vanhemmuusnimike muutetaan kutakin vanhemman ja hänen lapsensa välistä vanhemmuussuhdetta kohden niin, että henkilö voi olla jollekin lapselleen äiti, jollekin isä. Tarve tällaisiin yksilöllisiin ratkaisuihin voi olla olennainen esimerkiksi tilanteissa, jossa lasten välillä on suuria ikäeroja: esimerkiksi naiseksi sukupuolensa vahvistanut vanhempi saattaa olla vanhemmille lapsilleen tuttu isänä ilman, että se olisi ristiriidassa sen kanssa, että he näkevät hänet naisena. Nuorimmille lapsilleen hän voi olla äiti.

6 § Ulkomaisen päätöksen tunnustaminen

Pidämme lähtökohtaa oikeana. Ehdotus vaatii käytännön tilanteiden kannalta tarkentavia perusteluja kaksoiskansalaisten ja turvapaikanhakijoiden kohdalla. Kiinnitämme lisäksi huomiota siihen, että joissakin maissa on mahdollista vahvistaa sukupuolekseen myös kolmas sukupuoli ja tämä tulee nyt lausuttavana olevasta lakiehdotuksesta riippumatta huomioida rekisterimerkinnöissä.

7 § Muutoksenhaku

Väestöliitolla ei ole tähän kommentoitavaa.

8 § Voimaantulo

Väestöliitolla pitää tärkeänä, että translain uudistus saatetaan tämän hallituskauden aikana päätökseen, vaikka esitys ei nykyisessä muodossaan huomioikaan alaikäisten oikeutta sukupuolensa vahvistamiseen. Kiirehdimme erityisesti lasten oikeuksia turvaavan jatkovalmistelun käynnistämistä.

Oikeudellisen sukupuolen vaihtoehtoina on esityksen mukaan edelleen binäärisesti vain mies ja nainen. Kuten olemme aiemmissakin kannanotoissamme esittäneet, pidämme tärkeänä, että lähitulevaisuudessa edistetään myös mahdollisuutta saada virallisesti vahvistetuksi ns. kolmas sukupuolivaihtoehto heille, joiden sukupuoli-identiteetti ei mahdu binääriseen luokitteluun.

Lakiehdotus 2: Laki steriloilain 1 ja 4 §:n muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa ehdotettujen 1 §:n 7 kohdan sekä 4 §:n 4 kohdan kumoamista. Lisääntymiskyvyttömyyden liittäminen sukupuolen vahvistamisprosessiin on vakava ihmisen seksuaalioikeuksia loukkaava käytäntö, joka ei kuulu tähän aikaan.

Lakiehdotus 3: Laki äitiysavustuslain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa kyseisten kohtien muuttamista sukupuolineutraaliin muotoon ehdotetulla tavalla.

Lakiehdotus 4: Laki kansaneläkelain 40 §:n muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa kyseisen kohdan muuttamista sukupuolineutraaliin muotoon ehdotetulla tavalla.

Lakiehdotus 5: Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain muuttaminen

Väestöliitto kannattaa kyseisten kohtien muuttamista sukupuolineutraaliin muotoon ehdotetulla tavalla.

Lakiehdotus 6: Laki raskauden keskeyttämisestä annetun lain muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa ehdotettua lisäystä lain uudeksi pykäläksi 14 a. Pidämme tärkeänä, että oikeus raskauden keskeyttämiseen on lähtökohtaisesti kaikilla raskaana olevilla henkilöillä, heidän oikeudellisesta sukupuolestaan riippumatta.

Lakiehdotus 7: Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa ehdotettuja muutoksia.

Lakiehdotus 8: Laki kotikuntalain 2 ja 6 §:n muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa kyseisten kohtien muuttamista sukupuolineutraaliin muotoon ehdotetulla tavalla.

Lakiehdotus 9: Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain 6 ja 6 a §:n muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa kyseisten kohtien muuttamista sukupuolineutraaliin muotoon ehdotetulla tavalla.

Lakiehdotus 10: Laki vanhemmuuslain 68 §:n kumoamisesta

Väestöliitto kannattaa vanhemmuuslain 68 §:n kumoamista, linjassa lakiehdotuksessa 8 esitettyjen muutosten kanssa.

Lakiehdotus 11: Laki rikoslain 21 ja 22 luvun muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa kyseisten kohtien muuttamista sukupuolineutraaliin muotoon ehdotetulla tavalla.

Lakiehdotus 12: Laki vankeuslain muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa varauksella 4 lisäämiseen vankeuslain 5 luvun 1 §:ään. Arvostamme sen taustalla olevaa huolta sekä vangin että muiden turvallisuuden suojelemisesta, johon [Rikosseuraamuslaitos hallituksen esityksestä antamassa lausunnossaan](#) on nostanut esille. Haluamme kuitenkin esittää asiasta seuraavat huomiot:

- Henkilön vahvistettu sukupuoli tulee lähtökohtaisesti pitää hänen sukupuolenaan kaikissa elämäntilanteissa. Lakiuudistukseen liittyvien puheenvuorojen valossa tätä lähtökohtaa voi nähdä tarpeelliseksi tässä kontekstissa alleviivata.

- Säännöskohtaisissa perusteluissa on esimerkkejä tilanteista, joissa on perusteltua pitää kiinni mahdollisuudesta poiketa tästä, niin vangin oman kuin muiden henkilöiden turvallisuuden suojelemiseksi. Mainittujen tilanteiden lisäksi, väestötietojärjestelmään merkityn sukupuolen mukaisesta sijoittamisesta voi ilmetä tarve poiketa myös esimerkiksi ei-binääristen vankien kohdalla.

- Tulkitsemme esitystä niin, että tapauskohtainen harkinta olisi mahdollinen ainoastaan sukupuoltaan vahvistaneiden osalta, ei muiden osalta. Väestöliitto esittää harkittavaksi, että osastosijoittelu olisi mahdollista tapauskohtaisella harkinnalla vangin sukupuoli-identiteetin perusteella siitä riippumatta, onko hän vahvistanut sukupuolensa juridisesti.

- Perusteluissa puhutaan huolesta traumataustaisten cis-naisvankien mahdollisesti lisääntyvästä turvattomuuden tunteesta, mikäli osastolle sijoitetaan vanki, "joka eroaa ulkoisesti edustamansa sukupuolen keskimääräisistä piirteistä". Sukupuolen ilmaisun moninaisuus on kaikella todennäköisyydellä läsnä myös omille vankilaosastoilleen sijoitettujen cissukupuolisten mies- ja naisvankien keskuudessa. Herää kysymys, mitkä ovat ne "sukupuolen keskimääräiset piirteet" joita osastolle sijoitetulta vangeilta odotetaan, ja erityisesti siis sukupuoltaan vahvistaneiden henkilöiden kohdalla. Enemmän kuin sukupuolen ilmaisuun ja keholliset sukupuolitetut piirteet, osastoilla turvallisuuden tai turvattomuuden tunteeseen todennäköisesti vaikuttaa kanssavankien käytös sekä henkilökunnan edellytykset tunnistaa ja puuttua sukupuolistuneeseen väkivaltaan eri tilanteissa ja myös silloin, kuin se esiintyy samaa sukupuolta olevien henkilöiden keskuudessa.

- Mikäli sukupuoltaan vahvistanutta vankia ei em. perustelujen nojalla katsota mahdolliseksi sijoittaa oman sukupuolensa mukaiselle osastolle – jääkö käytännössä ainoaksi vaihtoehdoksi erillään asuminen (ottaen huomioon vankeuslain 5 luvun 1 §:n 3 momentin säädös miesten ja naisten pitämisestä eri asunto-osastoissa)? Sijoittuminen toiselle kuin vahvistetun sukupuolen mukaiselle osastolle voi mahdollisesti olla toimiva ratkaisu jollekin ei-binäärille vangille. Ottaen huomioon transtaustaisiin ihmisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan yleisyys, esimerkiksi naisvangin poikkeuksellinen sijoittaminen miesten osastolle ei kuitenkaan tunnu turvalliselta ratkaisulta.

- Pidämme ehdotettua poikkeussäännöstä mahdollisuutena yksilöiden tarpeita huomioiviin poikkeusratkaisuihin tilanteissa, joissa se on tarpeellista vangin tai muiden henkilöiden turvallisuuden suojelemiseksi. Pidämme tärkeänä, että rikosseuraamuskeskuksen henkilökunnalla yleisesti ja osastolle sijoittamisesta päättävillä virkamiehillä erityisesti on osaamista sukupuolen moninaisuudesta ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien vankien kohtaamisesta. Päätösprosessin on oltava sijoitettavalle läpinäkyvä, ja hänellä tulee muutoksenhakuoikeuden lisäksi olla oikeus tulla siinä kuulluksi jo ennen ensimmäistä sijoittamispäätöstä.

Lakiehdotus 13: Laki tutkintavankeuslain muuttamisesta

Väestöliitto kannattaa tutkintavankeuslakiin ehdotettuja muutoksia edellä mainituin huomioin.

Lopuksi

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset koskettavat käytännössä hyvin pientä osaa väestöstä, mutta ovat heidän kannaltaan perustavanlaatuisia ihmisoikeuksia. Vuorovaikutus monesti lisää ymmärrystä toisten elämäntilanteeseen, ja harvalla on läheistenkään kautta kosketusta transihmisten elämään.

Eduskunnassa käytävällä julkisella keskustelulla on tässä erityinen merkitys. Väestöliitto pitää tärkeänä, että eduskunnassa hallituksen esityksen käsittelyssä kunnioitetaan haavoittuvassa

asemassa olevia ihmisiä, joiden elämästä ja turvallisesta arjesta on kysymys. Myös lasten ja nuorten kehitykselle on tärkeää, että heillä on tilaa turvallisesti käydä omaan sukupuoli-identiteettiinsä liittyvää pohdintaa. Julkisen keskustelun vaikutuksista kuullaan Väestöliiton nuorille suunnatuissa palveluissa viikoittain. Väestöliitto vetoaa sen puolesta, että sateenkaari-ihmisiin kohdistuvaa väkivaltaista vihapuhetta vältetään kaikilla tasoilla.

Helsinki, 18.10.2022

VÄESTÖLIITTO RY

Eija Koivuranta
toimitusjohtaja